

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. SZPUNAR
fremsat den 3. september 2014¹

Sag C-375/13

**Harald Kolassa
mod
Barclays Bank plc**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Handelsgericht Wien (Østrig))

»Område med frihed, sikkerhed og retfærdighed — retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område — forbrugeraftaler — forbruger med bopæl i en medlemsstat, der på det sekundære marked gennem en mellemmand, der har hjemsted i en anden medlemsstat, køber værdipapirer udstedt af en bank, der har hjemsted i en tredje medlemsstat — kompetence i sager anlagt mod den bank, der har udstedt de nævnte værdipapirer«

I – Indledning

1. Kan der mod en bank, der har hovedsæde i Det Forenede Kongerige, og som har udstedt certifikater på det primære marked i Tyskland, anlægges sag om erstatningsansvar i og/eller uden for kontrakt ved den østrigske ret på det sted, hvor en skadelidt investor, der har erhvervet certifikaterne på det sekundære marked, har sin bopæl? Dette spørgsmål har givet anledning til den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse. Parterne i hovedsagen er Harald Kolassa og Barclays Bank plc (herefter »Barclays Bank«).

2. Handelsgericht Wien har forelagt Domstolen fire præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 5, nr. 1), litra a), og artikel 5, nr. 3), samt artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område².

3. I dette forslag til afgørelse vil jeg flere gange henvise til Domstolens praksis vedrørende konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager³ (herefter »Bruxelleskonventionen«), eftersom den af Domstolen anlagte fortolkning af denne konventions bestemmelser desuden også gælder for bestemmelserne i forordning nr. 44/2001 i det omfang, denne forordning har erstattet Bruxelleskonventionen, når disse kan sidestilles med hinanden⁴.

1 — Originalsprog: fransk.

2 — EFT 2001 L 12, s. 1.

3 — EFT 1978 L 304, s. 17, som ændret ved konvention af 9.10.1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritanniens og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og – som ændret – s. 77), af 25.10.1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse (EFT L 388, s. 1), af 26.5.1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1) og af 29.11.1996 om Republikken Østrigs og Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse (EFT 1997 C 15, s. 1).

4 — Dom TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

II – Retsforskrifter

A – EU-retten

4. Følgende anføres i 11. betragtning til forordning nr. 44/2001:

»Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. For at gøre de fælles regler mere gennemsigtige og undgå kompetencekonflikter bør juridiske personers bopæl defineres selvstændigt.«

5. Den nævnte forordnings kapitel II (artikel 2-31) indeholder kompetencebestemmelser. Afdeling 1 i det nævnte kapitel II (artikel 2-4) har overskriften »Almindelige bestemmelser«. Artikel 2, stk. 1, bestemmer, at, »[m]ed forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat«.

6. Afdeling 2 i den nævnte forordnings kapitel II (artikel 5-7) har overskriften »Specielle kompetenceregler«. Artikel 5 heri bestemmer:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat

- 1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes
- b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:
 - ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret
 - ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret
- c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse.

[...]

- 3) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå

[...]«

7. Artikel 15 i forordning nr. 44/2001, der findes i afdeling 4 i kapitel II (artikel 15-17), bestemmer i stk. 1:

»I sager om aftaler indgået af en person (forbrugeren) med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervsmæssige virksomhed, afgøres kompetencen efter denne afdeling, jf. dog artikel 4 og artikel 5, nr. 5):

- a) når sagen vedrører køb af løsørestande, hvor købesummen skal betales i rater

- b) når sagen vedrører lån, der skal tilbagebetales i rater, eller andre kreditdispositioner, som er bestemt til finansiering af køb af sådanne genstande
- c) i alle andre tilfælde, når aftalen er indgået med en person, der udøver erhvervmæssig virksomhed i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl, eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod denne medlemsstat eller mod flere stater inklusive denne medlemsstat, og aftalen er omfattet af den pågældende virksomhed.«

8. Samme forordnings artikel 16, stk. 1, bestemmer, at »[s]ager, som en forbruger agter at rejse mod sin medkontrahent, kan anlægges enten ved retterne i den medlemsstat, på hvis område medkontrahenten har bopæl, eller ved retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl«.

9. Den nævnte forordnings artikel 24, som er indeholdt i afdeling 7 i forordningens kapitel II, bestemmer:

»For så vidt en ret i en medlemsstat ikke allerede er kompetent i medfør af andre bestemmelser i denne forordning, bliver den kompetent, når sagsøgte giver møde for den. Denne regel finder ikke anvendelse, såfremt sagsøgte giver møde for at bestride rettens kompetence, eller såfremt en anden ret i medfør af artikel 22 er enekompetent.«

10. Afdeling 8 i kapitel II i forordning nr. 44/2001, der har overskriften »Prøvelse af kompetencen og af sagens antagelse til påkendelse«, udgøres af artikel 25 og 26, der har følgende ordlyd:

»Artikel 25

En ret i en medlemsstat, for hvilken der som det væsentligste indbringes en retstvist, der i medfør af artikel 22 henhører under en i en anden medlemsstat beliggende rets enekompetence, skal på embeds vegne erklære sig inkompetent.

Artikel 26

1. Såfremt en person, der har bopæl på en medlemsstats område, sagsøges ved en ret i en anden medlemsstat, men ikke giver møde, erklærer den pågældende ret sig på embeds vegne inkompetent, hvis den ikke er kompetent efter reglerne i denne forordning.

2. Retten udsætter sagen, indtil det er fastslået, at sagsøgte har haft mulighed for at modtage det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen, eller at alle hertil fornødne foranstaltninger har været truffet.

[...]«

B – Østrigsk ret

11. § 11 i Kapitalmarktgesetz (lov om kapitalmarkeder) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, fastsætter bl.a. betingelserne for, at en udsteder af et prospekt ifalder erstatningsansvar over for en investor, der har lidt skade som følge af tillid til oplysninger i det nævnte prospekt.

12. § 26 i Investmentfondsgesetz (lov om investeringsfonde) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bestemmer bl.a., at erhververen af en andel i en udenlandsk investeringsfond før kontraktindgåelsen gratis skal modtage et eksemplar af investeringsfondens formålsbestemmelser og/eller vedtægter, et prospekt for den udenlandske investeringsfond og en kopi af anmodningen om kontraktindgåelse, og at prospektet skal indeholde alle de oplysninger, der på tidspunktet for anmodningen er af væsentlig betydning for vurderingen af den udenlandske fondsandel.

III – De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

13. Barclays Bank, der er en bank, som har hovedsæde i London (Det Forenede Kongerige) og en filial i Frankfurt am Main (Tyskland), udstedte certifikater og solgte dem til institutionelle investorer, herunder bl.a. DAB Bank AG, der har hovedsæde i München (Tyskland). Certifikaterne blev ikke videregivet til private.

14. Udstedelsen af certifikaterne fandt sted på grundlag af et basisprospekt af 22. september 2005 og almindelige betingelser af 20. december 2005 samt bilag. På Barclays Banks foranledning blev basisprospektet endvidere udbudt i Østrig. Certifikaterne blev udstedt i 2006. Tilbagebetalingskravet forfalder i 2016.

15. Et selskab med hovedsæde i Frankfurt am Main havde til opgave at gennemføre handlerne i egenskab af clearinginstitut. Det er også hos dette selskab, at det internationale certifikat er deponeret.

16. DAB Bank AG overførte certifikaterne til sit datterselskab i Østrig, direktanlag.at AG, der videregav dem til private, herunder til Harald Kolassa, der har bopæl i Østrig, og som investerede et større beløb i disse certifikater.

17. Ordrene blev hver gang afgivet og udført i de pågældende selskabernes eget navn. Direktanlag.at AG eksekverede Harald Kolassas ordre i overensstemmelse med sine almindelige forretningsbetingelser »til et værdipapirdepot«, hvilket indebærer, at direktanlag.at AG som dækning opbevarede kundens certifikater i München i eget navn og for kundens regning. Harald Kolassa fik kun en fordring på levering af certifikaterne lydende på den pågældende andel af dækningsbeholdningen, idet certifikaterne ikke blev overført til ham.

18. Der ligger et virksomhedslån i form af en ihændehaberobligation til grund for certifikatet. Det beløb, der skal betales tilbage, og dermed certifikatets værdi bestemmes af et indeks, som består af en portefølje af flere forskellige udvalgte fonde, hvorfor certifikatets værdi er knyttet umiddelbart til denne portefølje. Denne portefølje var sammensat og forvaltet af et aktieselskab, der har hjemsted i Tyskland.

19. Direktøren for dette selskab benyttede sig af sin indflydelse i det nævnte selskab til at tilføre sit stort anlagte pyramidesystem ny kapital. Han blev i 2011 idømt en fængselsstraf på ti år og otte måneder i Tyskland for bedrageri, dokumentfalsk og skattesvig.

20. Certifikaternes værdi er nu vurderet til 0 EUR.

21. Harald Kolassa anlagde derefter sag mod Barclays Bank ved Handelsgericht Wien og nedlagde påstand om erstatning i kontrakt på grundlag af selve låneforholdet og erhvervelsen af obligationen, samt på grundlag af tilsidesættelsen af beskyttelses- og oplysningsforpligtelserne forud for kontraktindgåelsen, og påstand om erstatning uden for kontrakt som følge af det mangelfulde prospekt og den mangelfulde kontrol, særligt en overtrædelse af lov om kapitalmarkeder og lov om investeringsfonde. Harald Kolassa har anført, at den ret, som sagen er anlagt ved, har kompetence, og har til støtte herfor påberåbt sig principalt artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 og subsidiært artikel 5, nr. 1), litra a), og artikel 5, nr. 3), i den nævnte forordning.

22. Barclays Bank har bestridt Harald Kolassas klagepunkter og påstået, at den ret, sagen er anlagt ved, ikke har kompetence.

23. Henset til parternes argumenter og det store antal verserende parallelle sager har Handelsgericht Wien fundet det nødvendigt og hensigtsmæssigt at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) a) Hvad angår artikel 15, stk. 1, i forordning [nr. 44/2001] skal formuleringen i artikel 15, stk. 1, i forordning [nr. 44/2001]: »i sager om aftaler indgået af en person (forbrugeren) med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervmæssige virksomhed«, fortolkes således, at
- i) en sagsøger, der som forbruger har erhvervet en ihændehaverobligation på det sekundære marked og nu rejser krav mod udstederen på grundlag af prospektansvaret på grund af tilsidesættelse af oplysnings- og kontrolforpligtelser samt på grundlag af obligationsvilkårene, kan påberåbe sig denne kompetencefastlæggelse, når sagsøgeren gennem købet af værdipapiret af tredjemand afledt er indtrådt i kontraktforholdet mellem udstederen og den, der oprindeligt tegnede obligationen
 - ii) sagsøgeren [såfremt første spørgsmål litra a), i), besvares bekræftende] også kan påberåbe sig det værneting, der følger af nævnte artikel 15 [i forordning nr. 44/2001], når den tredjemand, som forbrugeren har købt ihændehaverobligationen af, har erhvervet den med henblik på brug, der må anses at ligge inden for denne tredjemands erhvervmæssige virksomhed, og sagsøgeren dermed overtager obligationen fra en person, der ikke er forbruger, og
 - iii) sagsøgeren [såfremt første spørgsmål litra a), i) og ii), besvares bekræftende] også kan påberåbe sig forbrugerværnetinget i henhold til nævnte artikel 15 [i forordning nr. 44/2001], når han ikke selv er ihændehaver af obligationen, men det derimod er den tredjemand, som af sagsøgeren har fået i opdrag at anskaffe værdipapiret, og som ikke selv er forbruger, der efter aftale opbevarer værdipapiret i eget navn for sagsøgeren, og sagsøgeren kun har et obligationsretligt krav på udlevering heraf?
- b) [Såfremt første spørgsmål litra a), i), besvares bekræftende] Har den ret, ved hvilken en sag om kontraktforhold vedrørende krav, der udspringer af erhvervelsen af en obligation, også en accessorisk kompetence i henhold til artikel 15, stk. 1, i forordning [nr. 44/2001] for så vidt angår krav om erstatning uden for kontrakt, der udspringer af den samme erhvervelse?
- 2) a) Hvad angår artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning [nr. 44/2001] skal formuleringen i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning [nr. 44/2001]: »i sager om kontraktforhold«, fortolkes således, at
- i) en sagsøger, der har erhvervet en ihændehaverobligation på det sekundære marked og nu rejser krav mod udstederen på grundlag af prospektansvaret på grund af tilsidesættelse af oplysnings- og kontrolforpligtelser samt på grundlag af obligationsvilkårene, kan påberåbe sig denne kompetencefastlæggelse, når sagsøgeren gennem købet af værdipapiret af tredjemand afledt er indtrådt i kontraktforholdet mellem udstederen og den, der oprindeligt tegnede obligationen, og
 - ii) sagsøgeren [såfremt andet spørgsmål litra a), i), besvares bekræftende] også kan påberåbe sig det værneting, der følger af nævnte artikel 5, nr. 1), litra a), [i forordning nr. 44/2001,] når han ikke selv er ihændehaver af obligationen, men det derimod er den tredjemand, som af sagsøgeren har fået i opdrag at anskaffe værdipapiret, der efter aftale opbevarer værdipapiret i eget navn for sagsøgeren, og sagsøgeren kun har et obligationsretligt krav på udlevering heraf?

- b) [Såfremt andet spørgsmål litra a), i), besvares bekræftende] Har den ret, ved hvilken en sag om kontraktforhold vedrørende krav, der udspringer af erhvervelsen af en obligation, [anlægges] også en accessorisk kompetence i henhold til artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning [nr. 44/2001] for så vidt angår krav om erstatning uden for kontrakt, der udspringer af den samme erhvervelse?
- 3) a) Hvad angår artikel 5, nr. 3), i forordning [nr. 44/2001] udgør kapitalmarkedsretlige krav i tilknytning til prospektansvar og krav som følge af tilsidesættelse af beskyttelses- og oplysningsforpligtelser i forbindelse med udstedelsen af en ihændehaverobligation sager om erstatning uden for kontrakt i den forstand, hvori udtrykket anvendes i artikel 5, nr. 3), i forordning [nr. 44/2001]?
- [Såfremt tredje spørgsmål, litra a), første afsnit, besvares bekræftende] Gælder dette også, når en person, som ikke selv er ihændehaver af obligationen, men kun har et obligationsretligt krav på udlevering over for ihændehaveren, der efter aftale opbevarer værdipapiret for vedkommende, retter disse krav mod udstederen?
- b) Skal formuleringen i artikel 5, nr. 3), i forordning [nr. 44/2001] »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå«, fortolkes således, at i tilfælde af køb af et værdipapir på grundlag af forsætligt urigtige oplysninger
- i) antages stedet for skadetilføjelsen at være skadelidtes bopæl forstået som midtpunktet for skadelidtes formue?
- ii) [Såfremt tredje spørgsmål litra b), i), besvares bekræftende] Gælder dette også, når købsordren og overførslen af værdien kan tilbagekaldes, indtil transaktionen er afviklet, og afviklingen fandt sted i en anden medlemsstat nogen tid efter debiteringen af skadelidtes konto?
- 4) Skal retten hvad angår prøvelse af kompetencen og faktiske omstændigheder af dobbelt relevans inden for rammerne af den prøvelse af kompetencen, som den skal foretage i henhold til artikel 25 og 26 i forordning [nr. 44/2001], iværksætte en omfattende bevisførelse for omtvistede faktiske omstændigheder, som er relevante både for kompetencespørgsmålet og for spørgsmålet om det rejste kravs eksistens (»faktiske omstændigheder af dobbelt relevans«), eller kan den ved afgørelsen af kompetencespørgsmålet lægge til grund, at det af sagsøgeren hævdede er korrekt?«

IV – Analyse

24. Den forelæggende ret har anført, at den ikke har kunnet fastslå, at der foreligger et »direkte« kontraktforhold mellem parterne. Den forelæggende ret finder det nødvendigt at kende Domstolens standpunkt for at kunne afgøre, i hvilken af de selvstændige kategorier i forordning nr. 44/2001 (vedrørende krav i og uden for kontrakt) de af Harald Kolassa rejste krav skal indplaceres.

A – Det første spørgsmål

25. Det forelæggende ret ønsker med det første spørgsmål i det væsentlige oplyst, om betingelserne i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 er opfyldt i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvilket vil indebære, at Harald Kolassa kan anlægge sag mod Barclays Bank i Østrig i henhold til artikel 16, stk. 1, i forordning nr. 44/2001.

26. Tre betingelser skal være opfyldt for at fastlægge kompetence i henhold til den nævnte forordnings artikel 15, stk. 1. For det første skal der være tale om en forbruger, dvs. en person, der ikke udøver erhvervmæssig virksomhed⁵. For det andet skal retten til at anlægge sag være knyttet til en forbrugeraftale indgået mellem forbrugeren og en person, der driver erhvervmæssig virksomhed. For det tredje skal aftalen være omfattet af en af de kategorier, der fremgår af den nævnte artikel 15, stk. 1, litra a)-c).

27. Den forelæggende ret har ikke præciseret, hvilken af de tre betingelser i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 der finder anvendelse [litra a), b) eller c)]. Efter min opfattelse kan der kun være tale om den situation, der er nævnt i litra c), hvor en person, der udøver erhvervmæssig virksomhed, udøver denne virksomhed i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl, eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod denne medlemsstat eller mod flere stater inklusive denne medlemsstat, og hvor aftalen er omfattet af den pågældende virksomhed. De kompetenceregler, der følger af artikel 15, stk. 1, litra a) (køb af løsøregerstande, hvor købesummen skal betales i rater) og b) (lån, der skal tilbagebetales i rater, eller andre kreditdispositioner, som er bestemt til finansiering af køb af sådanne genstande), i forordning nr. 44/2001, kan ikke anvendes af den simple grund, at certifikaterne ikke udgør løsøregerstande i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 15, stk. 1, litra a) og b).

28. Den første og tredje betingelse synes opfyldt i den foreliggende sag. Harald Kolassa har handlet som forbruger, idet den omhandlede transaktion ikke henhører under hans erhvervmæssige aktiviteter. Prospektet vedrørende det omhandlede certifikat blev endvidere udstedt i Østrig, og Barclays Bank har således rettet sin virksomhed mod denne medlemsstat i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001.

29. Foreligger der imidlertid en »aftale indgået af en [...] forbruger«? Dette er kernen i det første spørgsmål.

30. Efter den nederlandske regerings opfattelse kan det udledes af den forelæggende rets sagsfremstilling, at Harald Kolassa og Barclays Bank faktisk har indgået forpligtelser over for hinanden. Den nederlandske regerings argumentation har nærmere bestemt følgende indhold. Barclays Bank var forpligtet til at tilbagebetale obligationslånet til Harald Kolassa på grundlag af den beregningsmetode, der var beskrevet i prospektet. Harald Kolassa havde en forpligtelse til at betale prisen for dette lån. Harald Kolassa fik ganske vist ikke udleveret certifikatet af formueforvalteren og fik alene en fordring på levering af en ihændehaverobligation, idet dette certifikat imidlertid samtidig indebar, at forbrugeren havde en fordring på betaling af et bestemt beløb gennem Barclays Bank. Barclays Bank var således skyldner i forhold til erhververen af obligationen, selv om certifikatet i overensstemmelse med formueforvalterens almindelige forretningsbetingelser fortsat blev opbevaret i formueforvalterens depot. Det følger heraf, at Harald Kolassa under alle omstændigheder skal anses for indehaver af obligationen i økonomisk forstand.

31. Harald Kolassa har anført, at da artikel 15 i forordning nr. 44/2001 har til formål at beskytte forbrugeren, skal der anlægges en bred fortolkning af denne artikel.

32. Jeg er ikke overbevist af denne argumentation.

33. Det følger af fast retspraksis, at de begreber, der anvendes i forordning nr. 44/2001, og navnlig i forordningens artikel 15, stk. 1, skal fortolkes selvstændigt, primært ud fra forordningens opbygning og formål, for at sikre forordningens ensartede anvendelse i alle medlemsstater⁶. Begrebet »aftale indgået af en [...] forbruger« er imidlertid ikke afhængig af kvalificeringer i henhold til national ret.

5 — Jf. bl.a. dom Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

6 — Jf. i denne retning domme Engler (C-27/02, EU:C:2005:33, præmis 33), Pammer og Hotel Alpenhof (C-585/08 og C-44/09, EU:C:2010:740, præmis 55), Mühlleitner (C-190/11, EU:C:2012:542, præmis 28) og Česká spořitelna (EU:C:2013:165, præmis 25).

34. Det fremgår af Domstolens praksis, at i medfør af selve ordlyden af både det indledende afsnit i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 og samme bestemmelses litra c), kræver bestemmelsen, at en »aftale« er »indgået« af en forbruger med en person, der udøver erhvervmæssig virksomhed⁷. Denne konstatering bekræftes endvidere af overskriften til afdeling 4 i forordningens kapitel II, hvori artikel 15 er indeholdt, der omfatter »[k]ompetence i sager[, hvor der er *indgået*⁸] forbrugeraftaler«⁹.

35. Jeg er af den opfattelse, at der ikke er *indgået* en aftale i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, og at denne artikel derfor ikke finder anvendelse i en sag som den foreliggende.

36. Det er korrekt, at Harald Kolassa som østrigsk forbruger havde til hensigt at deltage i det investeringsprojekt, som Barclays Bank udbød som det udstedende engelske selskab, og som var blevet offentliggjort i Østrig i et særligt prospekt. Han har hævdet, at den bank, som han indgik aftale med, direktanlage.at AG, ikke påtog sig nogen økonomisk risiko.

37. Denne konstatering kan imidlertid ikke føre til den konklusion, at der forelå en aftale mellem Harald Kolassa og Barclays Bank.

38. Den eneste aftale, Harald Kolassa havde indgået, var en aftale med direktanlage.at AG. Jeg er klar over, at Barclays Bank i henhold til national ret havde visse forpligtelser over for Harald Kolassa¹⁰. Disse forpligtelser følger imidlertid ikke af den omstændighed, at der er indgået en aftale mellem Harald Kolassa og direktanlage.at AG.

39. Jeg ser heller ingen grund til at anlægge en bredere eller mere »økonomisk« fortolkning af artikel 15 i forordning nr. 44/2001, der ville være i strid med denne bestemmelses ordlyd, med den begrundelse, at det er nødvendigt at beskytte forbrugeren som den svage part.

40. Artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 udgør en undtagelse fra såvel hovedreglen om kompetence, der fremgår af artikel 2, stk. 1, i denne forordning, hvorefter kompetencen lægges hos retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har bopæl, som den specielle kompetenceregulering, der fremgår af samme forordnings artikel 5, nr. 1), hvorefter den kompetente ret i sager om kontraktforhold er retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes¹¹.

41. Det er i denne henseende korrekt, at selv om artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 tilsigter at beskytte forbrugerene, medfører dette dog ikke, at denne beskyttelse er absolut¹². Denne bestemmelse er klart formuleret og er udtryk for en afvejning af forbrugernes interesser og interesserne hos den person, der udøver erhvervmæssig virksomhed. Da den nævnte bestemmelse udgør en undtagelse til en generel regel, skal den derfor undergives en snæver fortolkning¹³.

42. Hovedformålet med forordning nr. 44/2001 er at sikre retssikkerheden med hensyn til fastlæggelsen af den stedlige kompetence inden for det indre marked. Det anføres således i 11. betragtning, at kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed.

7 — Dom Ilsinger (C-180/06, EU:C:2009:303, præmis 53).

8 — Min fremhævelse.

9 — Dom Ilsinger (EU:C:2009:303, præmis 53).

10 — Barclays Banks repræsentant bekræftede under retsmødet, at det omhandlede certifikat er underlagt tysk civilret. Ifølge § 793 ff. i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyske borgerlige lovbog) er der tale om et ihændehaberbevis. Harald Kolassa har på grundlag af det nævnte bevis visse rettigheder, såsom retten til tilbagebetaling på forfaldstidspunktet. Disse rettigheder fastlægges i henhold til lov og følger ikke af et kontraktforhold.

11 — Domme Pammer og Hotel Alpenhof (EU:C:2010:740, præmis 53) og Mühlleitner (EU:C:2012:542, præmis 26).

12 — Domme Pammer og Hotel Alpenhof (EU:C:2010:740, præmis 70) og Mühlleitner (EU:C:2012:542, præmis 33).

13 — Jf. dom Mühlleitner (EU:C:2012:542, præmis 27).

43. At anerkende forbrugerværneting i en situation som den foreliggende vil udgøre en hindring for en sådan forudsigelighed.

44. Jeg foreslår Domstolen ikke at afvige fra den klare ordlyd af artikel 15 i artikel 44/2001 samt begrundelsen for at lade denne bestemmelse indgå i den nævnte forordnings opbygning med henblik på at beskytte forbrugeren ved at anlægge en »økonomisk« tilgang. Det påhviler EU-lovgiver at handle i denne henseende, såfremt den måtte konstatere, at der er behov for at handle¹⁴.

45. Følgelig foreslår jeg, at Domstolen besvarer det første spørgsmål med, at artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det i henhold til bestemmelsen kræves, at der er indgået en aftale mellem parterne i en tvist. Når et virksomhedslån i form af en ihændehaverobligation ligger til grund for et certifikat, som en forbruger ikke har erhvervet fra udstederen af certifikatet, men fra en tredjemand, der selv har erhvervet certifikatet fra udstederen, er der ikke indgået en aftale mellem forbrugeren og udstederen af certifikatet.

B – Det andet spørgsmål

46. Med det andet spørgsmål har den forelæggende ret i det væsentlige stillet de samme spørgsmål som dem, der er behandlet ovenfor, dog har den forelæggende ret i denne forbindelse henvist til bestemmelsen i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001, hvorefter en person »i sager om kontraktforhold« kan sagsøges ved retten på det sted, hvor forpligtelsen er opfyldt eller skal opfyldes.

47. Den forelæggende ret synes med dette spørgsmål at tage udgangspunkt i den antagelse, at den skadelidte *er indtrådt* i kontraktforholdet mellem den, der oprindeligt tegnede obligationen, og udstederen. Såfremt den forelæggende ret måtte fastslå, at Harald Kolassa er indtrådt i stedet for den person, der oprindeligt tegnede obligationen, idet han har erhvervet *samtlig retigheder og forpligtelser*, der påhviler direktanlages AG, og derved må anses for part i den aftale, der er indgået med Barclays Bank, er der efter min opfattelse tale om en »sag[...] om kontraktforhold« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001. Nedenstående betragtninger forudsætter, at dette ikke er tilfældet, idet den forelæggende ret i de bemærkninger, der ligger til grund for anmodningen om præjudiciel afgørelse, har konstateret, at Harald Kolassa ifølge almen østrigsk privatret ikke er indtrådt i kontraktforholdet med Barclays Bank.

48. I Domstolens praksis og i retslitteraturen¹⁵ fortolkes begrebet aftale i henholdsvis artikel 15 og artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 forskelligt.

49. Hvad angår nævnte artikel 5, nr. 1), har Domstolen anlagt en selvstændig og bred fortolkning af »sager i kontraktforhold«¹⁶. Denne artikel stiller ifølge Domstolen endvidere ikke som betingelse, at der *er indgået* en kontrakt¹⁷. Det er dog nødvendigt, at der kan identificeres en kontraktlig forpligtelse, fordi det ved fastlæggelsen af en national rets kompetencer i henhold til denne er afgørende, hvor den kontraktlige forpligtelse er opfyldt eller skal opfyldes.

14 — Hvad angår forsøg på at styrke beskyttelsen af investoren (forbrugeren), jf. J. von Hein, »Verstärkung des Kapitalanlegerschutzes: Das Europäische Zivilprozessrecht auf dem Prüfstand«, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, 2011, s. 369-373, på s. 372.

15 — Jf. f.eks. J. Kropholler og J. von Hein, *Europäisches Zivilprozessrecht*, 9. udg., Verlag Recht und Wirtschaft, Frankfurt am Main, 2011, artikel 5, EuGVO, punkt 6, R. Geimer, *Europäisches Zivilverfahrensrecht*, 3. udg., Verlag C.H. Beck, München, 2010, artikel 5, EuGVVO, punkt 24, og I. Bach, »Was ist wo Vertrag und was wo nicht?«, *Internationales Handelsrecht*, 2010, s. 17-25, på s. 23.

16 — Dom Engler (EU:C:2005:33, præmis 33 og 48). Domstolen henviste i denne dom til generaladvokat Jacobs' forslag til afgørelse, hvorefter en sådan fortolkning synes at afspejle hensigten bag de ord, der anvendes i bestemmelsens forskellige sproglige versioner, og som er betydeligt videre end artikel 15 i forordning nr. 44/2001. Jf. generaladvokat Jacobs' forslag til afgørelse Engler (C-27/02, EU:C:2004:414, punkt 38).

17 — Domme Tacconi (C-334/00, EU:C:2002:499, præmis 22) og Česká spořitelna (EU:C:2013:165, præmis 46).

50. Det følger nemlig af fast retspraksis siden Handte-dommen¹⁸, at udtrykket »sager om kontraktforhold« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001¹⁹ ikke kan fortolkes således, at det omfatter en situation, hvor der ikke foreligger en forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden. I denne sag var der tale om en række internationale kontrakter, hvori de kontraktlige forpligtelser var forskellige fra den ene kontrakt til den anden, således at de kontraktlige rettigheder, den senere køber kunne gøre gældende over for sin sælger, ikke nødvendigvis var de samme som dem, producenten havde påtaget sig at overholde i forholdet til den første køber²⁰.

51. I det foreliggende tilfælde er det vanskeligere at kategorisere transaktionerne mellem parterne. Som i den sag, der gav anledning til dom Handte (EU:C:1992:268), har vi imidlertid i det foreliggende tilfælde at gøre med en række kontrakter, og der kan ikke mellem Harald Kolassa og Barclays Bank anses at foreligge en »forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden«.

52. Det følger af denne retspraksis, at der mellem Harald Kolassa og Barclays Bank ikke består noget kontraktforhold som omhandlet i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001.

53. Jeg vil gerne gentage, at Barclays Bank, som den forelæggende ret har anført, i henhold til gældende national ret har visse forpligtelser over for Harald Kolassa. Disse forpligtelser har imidlertid ikke en kontraktlig karakter i den nævnte bestemmelses forstand.

54. Følgelig foreslår jeg, at Domstolen besvarer det andet spørgsmål med, at artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det i henhold til denne bestemmelse kræves, at der foreligger et kontraktforhold i form af en forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden. Et sådant forhold foreligger ikke, når et virksomhedslån i form af en ihændehaverobligation ligger til grund for et certifikat, som en forbruger ikke har erhvervet fra udstederen af certifikatet, men fra en tredjemand, der selv har erhvervet certifikatet fra udstederen.

C – Det tredje spørgsmål

55. Det tredje spørgsmål vedrører den specielle kompetenceregulering, der er nævnt i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om en sag, der hviler på en påstand om, at informationsprospektet vedrørende udstedelsen var ufuldstændigt eller uklart, og at der angiveligt ikke blev ført kontrol med forvaltningen af de midler, som certifikaterne indekseredes efter, kan anses for en sag om erstatning uden for kontrakt i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i den nævnte forordnings artikel 5, nr. 3).

56. Den primære begrundelse for den specielle kompetenceregulering i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 støttes ifølge Domstolens faste retspraksis på, at der foreligger en særlig snæver sammenhæng mellem tvisten og retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, og at denne sammenhæng begrundes, at denne ret tillægges kompetencen af retsplejehensyn og af hensyn til tilrettelæggelsen af retssagen²¹. Retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, er normalt også bedst egnet til at træffe afgørelse, bl.a. på grund af nærheden i forhold til tvisten og på grund af, at bevisoptagelsen herved lettes²².

18 — C-26/91, EU:C:1992:268, præmis 15. Jf. også dom OTP Bank (C-519/12, EU:C:2013:674, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).

19 — Jeg skal præcisere, at Domstolen i dom Handte (EU:C:1992:268) fortolkede Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1).

20 — Dom Handte (EU:C:1992:268, præmis 17).

21 — Jf. dom Zuid-Chemie (C-189/08, EU:C:2009:475, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

22 — Ibidem (præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

57. Den forelæggende ret ønsker for det første oplyst, om krav i tilknytning til prospektansvar og krav som følge af tilsidesættelse af beskyttelses- og oplysningsforpligtelser i forbindelse med udstedelsen af en ihændehaverobligation udgør »sager om erstatning uden for kontrakt« i den forstand, hvori udtrykket anvendes i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.

58. Dette delspørgsmål skal klart besvares bekræftende. For det første omfatter dette – selvstændige – begreb ethvert krav om, at en sagsøgt pålægges et erstatningsansvar, som ikke er knyttet til et kontraktforhold som omhandlet i artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001²³. Denne forordnings artikel 5, nr. 3), udelukker imidlertid ikke i sig selv bestemte områder. Dette bekræftes i retslitteraturen, hvoraf fremgår, at denne artikel i princippet finder anvendelse på de skader, som investorer lider²⁴, og navnlig det ansvar, der pådrages i forhold til prospektet²⁵.

59. Hvad angår fastlæggelsen af det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå, ønsker den forelæggende ret oplyst, om det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, skal antages at være skadelidtes bopæl som midtpunktet for skadelidtes formue, dvs. Østrig.

60. Det følger af fast retspraksis, at hvis det sted, hvor den handling, der kan medføre et ansvar uden for kontraktforhold, og det sted, hvor denne handling har forårsaget en skade, ikke er identiske, skal udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, forstås således, at det kan omfatte to forskellige steder, nemlig det sted, hvor skaden er indtrådt²⁶, og stedet for den skadevoldende begivenhed²⁷, der ligger til grund for denne skade²⁸.

61. Domstolen fastslog endvidere i dom Kronhofer (EU:C:2004:364), at Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 3), skulle fortolkes således, at udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, ikke kan være sagsøgerens bopæl, hvor »midtpunktet for hans formue« befinder sig, *alene af den grund*, at han har lidt økonomisk skade som følge af et tab af en del af sin formue, som er indtrådt og lidt i en anden kontraherende stat²⁹. Hvad angår denne specielle kompetence i artikel 5, nr. 3), fulgte Domstolen generaladvokaten, der i sit forslag til afgørelse i denne sag anførte, at der i et sådant tilfælde ikke var noget, der begrundede tildeling af kompetence til retterne i en anden kontraherende stat end den, på hvis område den skadegørende handling var foretaget, og skaden var indtrådt, dvs. det sted, hvor samtlige ansvarsbetingelser forelå³⁰. Der var intet objektivt behov for så vidt angår bevisførelse eller tilrettelæggelsen af retssagen, der talte for en sådan kompetencetildeling³¹.

62. Det spørgsmål, der således opstår i den foreliggende sag, er, hvilke ansvarsbetingelser der i givet fald foreligger.

63. Selv om de omstændigheder, der er nævnt i forelæggelsesafgørelsen, ikke indeholder oplysninger, som er tilstrækkeligt præcise til at fjerne enhver tvivl vedrørende fastlæggelsen af det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, forekommer det under alle omstændigheder klart, at omstændighederne i den foreliggende sag ikke kan sammenlignes med omstændighederne i den sag, der gav anledning til

23 — Jf. domme Kalfelis (189/87, EU:C:1988:459, præmis 17 og 18) og Engler (EU:C:2005:33, præmis 29).

24 — Dom Kronhofer (C-168/02, EU:C:2004:364).

25 — Jf. bl.a. G. Bachmann, »Die internationale Zuständigkeit für Klagen wegen fehlerhafter Kapitalmarktinformation«, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, bind 27, 2007, s. 77-86, på s. 81, J. Kropholler og J. von Hein, op.cit., punkt 74.

26 — Omtales som »Erfolgsort« i den tyske retslitteratur og i den polske retslitteratur som »miejsce wystąpienia szkody«.

27 — Omtales som »Handlungsort« i den tyske retslitteratur og i den polske retslitteratur som »miejsce powstania zdarzenia powodującego szkodę«.

28 — Jf. domme Bier (21/76, EU:C:1976:166, præmis 24), Zuid-Chemie (EU:C:2009:475, præmis 23) og Kainz (C-45/13, EU:C:2014:7, præmis 23).

29 — Dom Kronhofer (EU:C:2004:364, præmis 21).

30 — Jf. generaladvokat Légers forslag til afgørelse Kronhofer (C-168/02, EU:C:2004:24, punkt 46).

31 — Dom Kronhofer (EU:C:2004:364, præmis 18).

dom Kronhofer (EU:C:2004:364). Det erindres om, at sagsøgeren i hovedsagen i denne sag, Rudolf Kronhofer, der havde bopæl i Østrig, telefonisk havde indgået aftaler om optionsforretninger med privatpersoner, der havde bopæl i Tyskland, og som i den forbindelse havde overført det skyldige beløb til en investeringskonto i Tyskland.

64. I den foreliggende sag offentliggjorde Barclays Bank derimod et prospekt i Østrig. Dette udgør en indikator for, at der foreligger en skadetilføjelse, der kan begrunde en retlig kompetence i henhold til artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.

65. Jeg er af den opfattelse, at når et prospekt er offentliggjort i en eller flere medlemsstater, kan der i hvert enkelt tilfælde være tale om en skadetilføjelse, som kan begrunde en retlig kompetence i henhold til artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001.

66. Som Kommissionen har foreslået i sit skriftlige indlæg, hælder jeg i denne sammenhæng til at anvende dommen i sagen Shevill m.fl.³², hvori Domstolen fortolkede udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, således, at da der var tale om en ærekrænkelse i en avisartikel, der var blevet udbredt i flere kontraherende stater, kunne den fornærmede anlægge erstatningssag mod udgiveren ved retterne i hver enkelt stat, hvor skriftet var blevet udbredt, og hvor den fornærmede hævdede, at hans omdømme havde lidt skade, idet et sådant søgsmål var begrænset til at angå den skade, der var forvoldt i den stat, for hvis retter sagen var indbragt. Denne tilgang er blevet bekræftet ved dommen i sagen eDate Advertising m.fl.³³.

67. Jeg foreslår derfor Domstolen at besvare det tredje spørgsmål med, at artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at bestemmelsen omfatter ethvert krav om, at en sagsøgt pålægges et erstatningsansvar, som ikke er knyttet til et kontraktforhold som omhandlet i artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001. Denne førstnævnte bestemmelse omfatter lovbestemt prospektansvar. Det »sted, hvor skadetilføjelsen er foregået« som omhandlet i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det omfatter det sted, hvor indehaveren af certifikatet har sin bopæl, såfremt offentliggørelsen af prospektet i den medlemsstat, hvor indehaveren har sin bopæl, ligger til grund for den økonomiske skade.

D – Det fjerde spørgsmål

68. Den forelæggende ret ønsker med det fjerde spørgsmål i det væsentlige oplyst, om den i forbindelse med prøvelsen af sin kompetence skal iværksætte en omfattende bevisførelse, eller om den kan lægge til grund, at det af sagsøgeren i hovedsagen hævdede er korrekt.

69. Jeg bemærker indledningsvis, at den retlige kompetence afgøres på grundlag af selvstændige regler i forordning nr. 44/2001, mens sagens realitet afgøres i henhold til gældende national ret, der udpeger lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser³⁴ og for forpligtelser uden for kontrakt³⁵.

70. Den forelæggende ret har ikke forklaret, hvorfor den har henvist til artikel 25 og 26 i forordning nr. 44/2001. Efter min opfattelse har disse artikler ikke betydning for det forelagte spørgsmål. Det fremgår af ordlyden af artikel 25, at denne bestemmelse udelukkende vedrører den i artikel 22 i forordning nr. 44/2001 omtalte enekompetence.

32 — C-68/93, EU:C:1995:61, præmis 33.

33 — C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 52.

34 — Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17.6.2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT L 177, s. 6).

35 — Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11.7.2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II-forordningen) (EUT L 199, s. 40).

71. Spørgsmålet om prøvelsens omfang opstår i relation til samtlige kompetenceregler i forordning nr. 44/2001.

72. Jeg mener, at gældende retspraksis allerede giver en række anvisninger, der kan være en hjælp ved besvarelsen af dette spørgsmål, og som desuden allerede er nævnt i forelæggelsesafgørelsen.

73. Forordning nr. 44/2001 præciserer ikke omfanget af de kontrolforpligtelser, der påhviler den nationale ret, når den foretager en prøvelse af sin kompetence. Det følger af fast retspraksis, at Bruxelleskonventionen ikke havde til formål at gøre de processuelle regler i de kontraherende stater ensartede, men at give regler for fordelingen af retternes kompetence til påkendelse af borgerlige sager, herunder handelssager, i forholdet mellem de kontraherende stater og at lette fuldbyrdelse af retsafgørelser³⁶. Det fremgår endvidere af fast retspraksis, at man med hensyn til de processuelle regler må henholde sig til de regler, der er gældende for den ret, ved hvilken sagen er anlagt, idet der dog ikke ved anvendelsen af disse regler må gøres indgreb i Bruxelleskonventionens tilsigtede virkning³⁷.

74. Domstolen har således fastslået, at en sagsøger også kan anvende opfyldelsesværnetinget i henhold til Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1), når der mellem parterne er tvist om eksistensen af den aftale, som det indtalte krav støttes på³⁸. Domstolen har endvidere fastslået, at det er i overensstemmelse med retssikkerhedshensynet, at den nationale ret, som har fået en sag forelagt, uden vanskeligheder kan tage stilling til, om den er kompetent ifølge konventionens regler, uden at skulle undersøge sagen i realiteten³⁹.

75. Domstolen har senere fastslået, at den ret, for hvilken sagen verserer, på tidspunktet for undersøgelsen af rettens internationale kompetence hverken undersøger, om det negative anerkendelsessøgsmål kan antages til realitetsbehandling, eller berettigelsen heraf i henhold til national ret, men alene identificerer tilknytningsmomenterne til den stat, hvor retten er beliggende, som kan begrunde dens kompetence i medfør af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001⁴⁰. Domstolen har endvidere fastslået, at den påkendende ret med henblik på anvendelsen af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 – alene med det formål at efterprøve, om den har kompetence i medfør af denne bestemmelse – kan lægge til grund, at sagsøgerens påstande for så vidt angår betingelserne for ansvar uden for kontrakt er godtgjorte⁴¹.

76. Når dette er sagt, kan den ret, der skal træffe afgørelse i en tvist, for at begrunde sin kompetence ikke kun basere sig på de oplysninger, som sagsøgte har fremsat, hvilket den forelæggende ret synes at foreslå. Den nævnte ret skal for at sikre den effektive virkning af forordning nr. 44/2001 basere sig på samtlige de oplysninger, som den råder over.

77. I denne sammenhæng er jeg af den opfattelse, at artikel 24 i forordning nr. 44/2001 ville miste sin normative værdi, hvis sagsøgte ikke havde mulighed for at fremsætte sine argumenter vedrørende kompetencen for den ret, ved hvilken sagen er anlagt. Denne bestemmelse foreskriver nemlig udtrykkeligt muligheden for, at sagsøgte kan fremsætte sine argumenter vedrørende rettens kompetence.

36 — Jf. i denne henseende domme Shevill m.fl. (EU:C:1995:61, præmis 35), Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:342, præmis 43) og DFDS Torline (C-18/02, EU:C:2004:74, præmis 23).

37 — Domme Hagen (C-365/88, EU:C:1990:203, præmis 19 og 20) og Shevill m.fl. (EU:C:1995:61, præmis 36).

38 — Dom Effer (38/81, EU:C:1982:79, præmis 8).

39 — Dom Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337, præmis 27).

40 — Dom Folien Fischer og Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, præmis 50).

41 — Dom Hi Hotel HCF (C-387/12, EU:C:2014:215, præmis 20).

78. Når dette er sagt, må den ret, ved hvilken sagen er anlagt, ikke udskyde undersøgelsen af, om den har kompetence, for at iværksætte bevisførelse. Den nævnte ret skal foretage en umiddelbar undersøgelse af sin kompetence.

79. Det forekommer mig derfor, at nationale processuelle regler som de af den forelæggende ret beskrevne, der foreskriver, at den ret, ved hvilken en sag er anlagt, udelukkende skal undersøge, om der er grundlag for de af sagsøgeren fremførte argumenter, uden at der tages hensyn til de oplysninger, som sagsøgte i givet fald fremlægger, er i strid med den effektive virkning af forordning nr. 44/2001.

80. Jeg foreslår derfor Domstolen at besvare det fjerde spørgsmål med, at den ret, der er forelagt en tvist, for at afgøre, om den har kompetence i henhold til bestemmelserne i forordning nr. 44/2001, skal foretage en umiddelbar prøvelse af samtlige de oplysninger, som den nævnte ret råder over, herunder i givet fald de oplysninger, som sagsøgte har fremlagt.

V – Forslag til afgørelse

81. Henset til samtlige ovenstående betragtninger foreslår jeg Domstolen, at den besvarer de præjudicielle spørgsmål fra Handelsgericht Wien således:

- »1) Artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at det i henhold til bestemmelsen kræves, at der er indgået en aftale mellem parterne i en tvist. Når et virksomhedslån i form af en ihændehaverobligation ligger til grund for et certifikat, som en forbruger ikke har erhvervet fra udstederen af certifikatet, men fra en tredjemand, der selv har erhvervet certifikatet fra udstederen, er der ikke indgået en aftale mellem forbrugeren og udstederen af certifikatet.
- 2) Artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det i henhold til denne bestemmelse kræves, at der foreligger et kontraktforhold i form af en forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden. Et sådant forhold foreligger ikke, når et virksomhedslån i form af en ihændehaverobligation ligger til grund for et certifikat, som en forbruger ikke har erhvervet fra udstederen af certifikatet, men fra en tredjemand, der selv har erhvervet certifikatet fra udstederen.
- 3) Artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at bestemmelsen omfatter ethvert krav om, at en sagsøgt pålægges et erstatningsansvar, som ikke er knyttet til et kontraktforhold som omhandlet i artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001. Denne førstnævnte bestemmelse omfatter lovbestemt prospektansvar. Det »sted, hvor skadetilføjelsen er foregået« som omhandlet i artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det omfatter det sted, hvor indehaveren af certifikatet har sin bopæl, såfremt offentliggørelsen af prospektet i den medlemsstat, hvor indehaveren har sin bopæl, ligger til grund for den økonomiske skade.
- 4) Den ret, der er forelagt en tvist, skal for at afgøre, om den har kompetence i henhold til bestemmelserne i forordning nr. 44/2001, foretage en umiddelbar prøvelse af samtlige de oplysninger, som den nævnte ret råder over, herunder i givet fald de oplysninger, som sagsøgte har fremlagt.«